

Megjelen: hetenkint egyszer, csütörtökön. A szerkesztő lakása: Pestvárosánál 6-ik szám alatt.

Előfizetési feltételek: Egész évre 6 ft. | Félévre 3 ft. | Negyed évre 1 ft. 50 kr. Hirdetések és mellékletek — utóbbiak a kincstári illetékekkel együtt 1 ft. 50 kr. számítva — minden nyelven fölvetetnek a kiadó hivatalban. Kérjük az ígatási díjakat az ígtatmányokkal együtt legelőbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vétethetnek.

Hirdetések díjai: a háromhados petisor első hirdetésnél 4 kr., többszörinél 3 kr. Kincstári illeték minden egyes beigtatásért 30 kr. Kiadóhivatal: Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagy-Beeskereken, hová az előfizetési pénzek és ígatási díjak küldendők.

Előfizetési felhívás a „TORONTÁI” 1875. évi negyedik negyedére.

Tisztelettel felkérjük előfizetőinket, hogy megrendeléseiket minél előbb megtenni sziveskedjenek, hogy a lap pontos szétküldésében fennakadás ne történjék. Az előfizetési pénzek egyszerű postautalvánnyal a „Torontái” kiadóhivatalához (Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája) czimzendők. Előfizetési árak: Egész évre 6 ft. — kr. Fél évre 3 „ — „ Negyed évre 1 „ 50 „ Kelt Nagy-Beeskereken, 1875. szept. 23-án. A „Torontái” kiadóhivatala.

Nem jó más nyomoruságát kinevetni.

Emlékezni fognak t. olvasóink, hogy lajhántúli barátaink egy idő óta nevetéses megjegyzésekkel kísértek deficitünket, s majd nem nyíltan kimondták, hogy mi még nem vagyunk érettek arra, hogy magunk kezeljük saját ügyeinket. Jó barátaink is úgy jártak, illetőleg hasonlítanak azon amerikai „emberjavítóhoz”, ki mindenütt a szesz italoktól való megtartóztatást prédikálja, szabad óráiban pedig s a midőn a sok apostoli kiáltásban torka egy kis nedvességet igényel, a pálinkás üvegek mellett addig-addig keres üdülést, míg bizonyára nem a legmérsékeltebb s az emberjavítóhoz illő állapotban találta fel. Addig-addig prédikáltak és lármáztak az osztrák politikuskok és publicisták is a magyar pénzügyi gazdalkodás ellen, addig-addig intettek bennünket takarékosra és munkásságra, addig mulatoztak és nevettek oly józúkat a mi deficitünkön, míg egy szép hajnalban ők is megfogták a deficit ördögét, a mely bizony-bizony nem tartozik a bagatellek közé. Negyvenhárom milliót halad meg az osztrák deficit, amint ezt a napokban Depre-

lis b. az osztrák delegáció pénzügyi bizottságának kijelentette. Huszonhat millióra rug a különbség az állam kiadásai és bevételei közt, a melyhez még esedékes adósság törlesztésekre 17 millió járul s így az összes deficit a 43 milliót meghaladja. És mindezek mellett nem lehet azt állítani, hogy az osztrák budgetre a „Krach” valami rosszabbító hatást gyakorolt volna, sőt ellenkezőleg az állampénztárakban levő pénzkészletek azt mutatják, hogy a folyó évben az egyenes és nem egyenes adók után befolyt összegek felülmúlják a költségvetési praliminárákat, mi természetesen egyrészt annak is tulajdonítható, hogy az osztrák képviselők háza, tekintettel a bekövetkezett gazdasági katasztrófára, az államkormány által praliminált adójövedéket tetemesen leszállította. A pénzügyminiszternek ezen jelentése azonban csak azok előtt lesz meglepő, a ki az osztrák pénzügyi viszonyokat csak felületesen kíséri figyelemmel. Az 1873-ik évig az állam jövedelmei és kiadásai körülbelül al pari állt, míg az 1873-ik évben bekövetkezett nagy pénzkrisis az állam jövedelmeit tetemesen megcsökkentette. Az 1873-iki év az állam több jövedelmi forrását bedugta vagy legalább is eltorlaszolta s így ezek mindinkább kevesebdek, a kiadások ellenben egyre növekedtek az eddigi hatványban s a resultátum, a végeredmény alig két év után 26 milliónyi valóságos deficit. Mi ugyan ezen eseménynek nem örülünk, de mégis megnyugtató reánk nézve az, hogy a sógor nál sem állnak különben a dolgok mint nálunk s ha ugyan még kedve van nevetni és viccelni, hát csak rajta! első helyen önmagát kaczaghatja ki. Lajthán-túli sógoraink most tán inditavá érezhetik magukat igazat adni ama közmondásnak, hogy kiki csak a maga háza előtt söpörjön és kevesebbet foglalkozzanak a mi s annál többet a saját deficitünkkel. S miután a monarchia mindkét felének pénzügyi viszonyai a deficit örvényében fetrengek, akarjuk hinni, hogy a Bécsben üléselő delegáció tekintetbe fogja ezt venni, a többi közt az Uchatius-ágyukra kért milliót is.

Nagy-Beeskerek, október 6-án. = Városunk ismét mozgalmas napokat fog élni. Ugyan is a belügyminiszterium által várossunk polgármesterének, választása a beadott felfolyamodásban kifejtett indokoknál fogva nem erősített meg; s a város bizottsága utasítati fog, hogy városa polgármesterét a törvény értelmében válassza meg. A mult választás megsemmisítése azon indokból történt, mert a törvény 10-es kijelölő bizottságot nem ismer, ellenkezőleg mindenki kijelölésbe hozandó, ha azt 10 bizottsági tag kívánja.

= A sokat rebesgetett miniszterelnöki változás csakugyan meg fog történni. Ugyan is Tisza Kálmán belügyminiszter mint értesülünk október 15-én fogja a miniszter elnökséget átvenni.

= A közadók kezelésének reformjáról szóló törvényjavaslat, melyet a pénzügyminiszter közvetlenül az országgyűlés összehívása után le fog, mint halljuk, tenni a ház asztalára, az egyenes adók kezelését, kivételét, s behajtását, s így az egyenes adókra vonatkozó egész pénzügyi adminisztrációt elveszi a pénzügyigazgatóságoktól s adóhivataloktól, s egy új szervezetre bizza, melyben a pénzügyi igazgatás e részének vezetése, s az egyenes adókra vonatkozó adminisztráció első fokulag általában a külön törvény által szervezendő törvényhatósági „közigazgatási bizottságok” ellenőrzése mellett a kir. adófelügyelőkre lesznek ruházva. — Az egyenes adók kivételénél és behajtásánál, megfelelő biztosítékok mellett, a községi törvényhatósági közegyek közreműködése fog igénybe vétetni, s a teendők legnagyobb része e közegyekre fog bízni. Az említett teendők teljesítésére nézve a királyi adófelügyelő intézندی hozzájuk a rendeleteket, s gyakorlandja felettük az ellenőrködést. A törvényjavaslatnak törvényerőre emelkedése után részletesen ki szándékozik mutatni a pénzügyigazgatóságok s adóhivataloknál e reform által elérendő megtakarításokat.

= A közlekedési miniszter, mint értesülünk, már a legközelebbi időkben oly intézkedéseket szándékozik javaslatba hozni a törvényhozás előtt, melyek az állam részére nemzetgazdasági szempontból nagyobb befolyást fognak a vaspályák irányában biztosítani, mint a minőnek gyakorlása eddig hatalmában volt.

= A közoktatásügyi miniszterium jövő évi költségelirányzatában az idej költségvetéssel szemben előforduló többletet a pénzügyi bizottság tagjai közül többen — mint halljuk — törölni szándékoznak, azon elvi szempontból indulván ki, hogy minden tárca budgetjének a folyó évre megállapított összegben belől kell maradnia.

Az „ifjusági társas kör” közleményei.

A nagy-beeskereki „ifjusági társas kör” örvendetes részvételt mutat mind tagjai szaporodása, mind saját belgyarapodása tekintetében. Tagjainak száma napról napra növekedik; a tagsági díjak befizetése aránylag gyorsan és pontosan történik; az érdeklődés folyton terjed a kör iránt: úgy, hogy erősen már több mozzanatot jegyezhetünk fel, melyek a szilárd-ság bizonyítékai. A körnek egyik, utóbb tartott választmányi ülésén indítvány tétellett az iránt, hogy a kezdet nehézségei közepette és a kör szerény anyagi ereje mellett lehetetlen lévén könyveket beszerezni: hivassanak fel a kör tagjai, hogy a kör könyvtárának alapvetéséhez könyvbeli adományokkal járuljanak. Ez indítvány visszhangra talált és pár nap alatt mintegy 140 kötetre menő és nagyobbbrészt kitünő művekből álló gyűjtemény keletkezett a kör tagjainak adakozásából. Névszerint Poroszkay Béla 3 munkát 7 kötetben, Partilla Géza 3 munk. 16 kötetben, Stassik Ferencz 20 munk. 43 kötetben, Kohn J. M. 4 munk. 16 kötetben, Grandjean József 10 munk. 12 kötetben, Weisz Izidor 1 munk. 12 kötetben, Mangold Samu 12 munk. 13 kötetben, Mihajlovics Ljubomir 1 munk. 12 kötetben, Schwarz Ferencz 2 munk. 4 kötetben és Bielek Antal 3 munk. 3 kötetben ajándékoztak az „ifjusági társas körnek.” E hevenyében alakult kis könyvtár példája vonzza a kör többi tagjait is, hogy az mentől nagyobb és jobb legyen!

További kecsegtető momentum gyanánt fölemlítendőnek tartjuk, hogy — noha az időszaki lapok egyáltalában nem szoktak köröknek ingyenpéldányt közlőnyűkből szolgáltatni: a „Nemzeti hírlap”, a „Temesi lapok”, a „Szegedi lapok”, a „Gr.-Beeskereker Wochenblatt” és a „Torontái” ingyenpéldányokat küldenek körünknek, a „Magyarország s nagyvilág”, „Borsszem Jankó”, „Uj idők” és „Független polgár” szerkesztéségi pedig az előfizetési összegből százalékleengedést ígértek, amiért is amazok föltétlenül, emezek pedig — ha a kör a százalékleengedés kedvezményét igénybe akarná venni — szintén szives köszönetet érdemelnek ki.

Egyébként is részesült a kör gyámolításban. Christ János például egy könyvszekrényt engedett át a körnek 10 forint, melynek értéke ez összeget jóval meghaladja; Weisz Izidor pedig két domino és egy sakjátékot rendelt meg és igen jutányosan

kir. tszéki... elcskönyvi ében. (202-33) ésben va... felében a... 5 stamora... tartozéka... számítandó... lélelőtti 10... nyantolani... onbérbe fog... k 25%... a... éd, Kovách... eleve meg... 10-én. on. le csütőmeg... os urnak... rás, enitza család... és. feloszklása... lőtt... szalma... gazdasági... nk adatni. négy. beren... plógé... polyva... össazon... (174-7) vasókör... lysiségében... ivatik. gyválasztása. hy Pál. elnök. ÓR és biztosi... ményeit, onösen a et... a nem... u baja... ugyne... ennemü... delután... szám a... mbiller... csön. tik (123-123) Ó. ában fekvő... éke, mint... észleletesen... ber 1-től s... be danló... óval Elle... ügyvid; (216-57) eker.

TÁRCZA

Kimutatás annak, hogy a nők nem emberek.

A bölc Ferville azt mondja: „Az asszony egy igazi kámeleon, ki szellel táplálja magát s valamely dolgot csak akkor szeret, midőn az — jelen van.” Az egyiptomiaknál következő hagyomány é; „Midőn a Níl, partjain túlörve, szétáradt és a kövér agyagföldet habjaival elborította, több nagy földesomagok ragadtak össze, ezeket a föld saját sugaraival átmenelgetvén; azok méhéből az állatok minden nemét idézte elő, melyek között legjelentékenyebb az — asszony volt.” Egy szép és kaczer nő hasonló a rózsához, melyből minden szerető egy levelet kiszakít. Természetesen férjének nem marad aztán egyéb, mint a rózsza — tövises szára. Távól legyen tőlünk a kacérságot más nőknél rossz tulajdonul róni föl; — ezt csak a magunkénál tennők, ha valaha annyira vete-mednénk, hogy egyet vegyünk, — mert ennél az ellen erőlyesen tiltakozunk. Egyébiránt — úgy hisszük, — a nők kacérsága okozza, hogy az a jó régi szó „házi becsület” (Haus-Ehre) divatból ki-kopott, mely egykor annyit tett, mint — feleség, házi nő. Legjobban és igazabban lehet ezt leszármaztatni a kalásztól, (Aehre) mert a nő és kalász közt nagy a hasonlat. Amaz a beszédben és ellenmondásban szurós, szuró a kalász is. Amaz, ha minden kedve szerént nem esik ég dühében, — és okozza a kalász üszögességét is. Amaz, minden rábeszélés és elébterjesztés daczára is, gyakran hangüres marad, üres, nem ritkán, a

kalász is. Ha termékenyítő eső nem esik, lekonyul a kalász fejecskéje. de ha a nap meleg sugárai rásütnek, ha az éji hideg dér kimarad és hajnalodatkor élemitő harmat esik rája: akkor ismét vidáman fölemelkedik — és van példa, hogy egyetlen házi kalász, (mint hajdan Hekuba, a Priamus neje) száz szemem fölül megtermelt. A férfi, kinek egy szép és kellemes neje van, elveszti a jogot ezt feleségének, azaz — pelének élvezhetni. Am ha azon részt, melyet belőle bír, kellene kijelölnie, ugy nagyon sokszor hasonlíthatatlan kiséb tört számmal kénytelenítették tenni ezt! Oh ti, asszonyok, rettenetes rablói működést visztek végbe ti férjeteiken, követelvéntőlök — nappal piznőket, éjjel — éltőket. A kaczerók hasonlítanak a szelvirőlához, mely erre is, arra is forogni meg nem szűnik, míg a rozsa vesztég nem marasztja. Ha a könyhullatások erényről tanuskodnának, ugy az asszonyok és az eszterhéjak nyernének el minden erkölcsi disz-jutalmat. Már Pál apostol mondotta: „Házasondi — jó, nem házasondi — jobb.” És mi valóban hisszük, hogy igaza volt; mert rutul megjárja az, ki a házasondók nagy csoportjából akármilyféle nőt is választ: A gazdag nő kormányozóddá lesz, A szegény rövid időn tönkre tesz, Buta-bárgya uralmassá válik, A tudós gyötörni tud halálig, Öreggel nem mulathatód magad, Ha ifjú-vér, akkor szót nem fogad, Jobb izléseled elveszted a ruttal, A szép fölökésit nagy szarukkal, Azért — ha lemondasz, jobban veszesz S házába egy menyecskét sem veszesz. Ha a helyőrségi katonaság eltávozik, sok asszony és lány esze megy el a helységben s csak akkor jön megint vissza, ha az új ezred megérkezik.

A nő — szeretetreméltósággal kacérság nélkül; erényvel szeszély nélkül; szemérmességgel — pipere, csalfaság, hiúság és szerelmentés nélkül — okos lény volna ugyan; de az ilyen alig-alig található kivétel az asszonyállatok között. Ifjú lányok közönségesen kívánják, hogy hosszadalmasan ostromolják őket, mint valamely várat, ifjú özvegyek pedig, hogy röktön bevegység mint szokás a tábori sáncot. Majd azonban csak ha a helyiség birtokába került, veszi észre az ember, hogy nem bír az mindazon előnyökkel, mikkél előbb kecsegtetett. Semmi sem indítja a nőt — kedvesét jó bánásmódban részesíteni, olyannyira, mint egy vágytársnő szerelmi versenyzése s következőleg amannak elvesztése miatt keletkezett féltelme. A férfi hiebben megörzi mások tiltát a magánál; a nő ellenben a magáét hallgatja el inkább, mint a másét. Teljes bizonyossággal még nincs meghatározva, ha vajon a nő azt, kit legvégső kegyével megajándokoz — leginkább szeretie. Egy hajdan szeretetreméltó, de már megszatnyult nőnek legnevetésesebb oldala, ha feledi, hogy többé nem a régi. A szép asszonyok csupán kintzánkra látszának teremtetve lenni, minthogy sem velők, sem nélkülök nem lehetünk — boldogok. Ha Török- vagy más országokba pillantunk, hol a többnejűség uralkodik, csaknem azon gondolatra jövünk, hogy az asszony mégsem lehet oly gonoszféle reánk nézve, másképp nem vennének a törökök annyit nyakukra. Leg-alább ez volt véleménye Stax urnak, midőn beszélték, hogy Törökországból mind jött Egy ember honába. „Ott virít — mond — a szabadság, S férfi boldogsága.

Ki mint akar, ugy vesz asszonyt, Számát fel se jegyzik, Székét, barnát egyszerre a Mennyi néki tetszik. „Átkozott legyen — kiált Stax — A mi makacságunk, Átkozott, hogy nem török a Mi fajunk s országunk! Neje mosolygva szól: „ez ész- Járast mire véljem? Biz igaz, derek török is Lennél te, jó férjem!” Mem nehéz Stax asszonynak ezen odavetett megjegyzéséből a benne lévő gunyértelmet kiokoskodni; és bizonyára nem egy nemünkbeli lesz, ki, noha különböző időkbeli, eme más férfi véleményét fogja osztani, ki így szól: Jó muzulman, a hány nő kell, Magadnak annyit kérj; Nálunk egygyel sem tud hová Lenni — sok derek férj. A nőnem tisztelői, imádói és csodálói, kik helylyel-közzel, mint már után mutattuk, a mi okerőnk ellenében bizonyítgataikkal nagyon szerencsétlenek, vagy oktondik voltak: állításaink érvénytelenítésére leginkább a nők jeles tulajdonaival harcolnak. Távól legyen tőlünk, ezen jó tulajdonokat megtagadni; inkább megengedjük, hogy igen is sok asszonyok nagyon szép sőt bájos, szeretetreméltó, hü és mulatózó teremtmények. De mit bizonyíthat ez ellenünk? Elég van szép virág is; — az ember leszakasztja ezt vagy amazt, édeleg néhány pillantatig kedves illatán, gyönyörkődötti szeméit tünékeny baján s aztán — tovadobja. Van sok ló is — oly szép, hogy föl-zaklatja az őt kedvelő szenvedélyét s ki nem is nyugszik előbb, mintsem azt birtokába kerítte és egy ideig lovagolta, aztán pedig beleunva-tul ad rajta, többnyire épen feleséron. Így esik meg ez a szeretetre méltóság,

számított fel a körnek; Poroszkay Béla a „Kelet Népe“ című politikai lapot, Eisenstädter Hugó pedig a „Temesv. Zeitung“ és „Szegei Híradó“ című újságokat bocsátandja a kör rendelkezésére.

Mielőtt az „ifjúsági társas kör“ céljának megfelelő módon a nyilvánosság terére lépne ki, e hó közepén megnyilvánul emlékére és avégből, hogy az addig egybeiratkozó tagok egymással megismerkedhessenek: társas estélyt rendez, melynek tárgyában bizottság küldetett ki.

Végül fölemlítendő, hogy a kör alapszabályai holnap terjesztetnek föl a nm. m. kir. belügyminiszteriumhoz jóváhagyás végett.

Magyarosodásunk érdekében.

Igen sok tinta, igen sok szótírás pazaroltatott már el a magyarság életrevalósága, terjeszkedési helyzete, minden osztályban való jogosultsága felett. — Fájdalmas panaszokat hallunk, hogy ép ott, hol a szellem, vagyon és születés előkelői élnek, ott tapasztalható leginkább a nemzeti kincs: nyelvünk elhanyagolása.

Hol egyik, hol másik osztályt támadjuk meg, szemére vetve, hogy egyedül ő az oka nyelvünk elnyomottságának. Ajánlgatunk folyton jobb-nál-jobb eszközöket, melyek mind nyelvünknek — saját hazánkban — az őt megillető polcra való feljuttatását célozzák.

Egyiknek eszméje, hogy kereskedésében, mulatóhelyeinkben, társulatokba lépve, küzdjünk a germanisatorok ellen, így kényszerítve hazánk szírián megkövérédelét, idegen föld szürke polgártársainkat, hogy elismerjék a magyar nyelv létjogosultságát. — A másik óhajja, hogy színesítsük a pártolása által igyekezzünk e szent célt elérni. — És így tovább.

Mint nemes, tiszta haszaszeretet szült — eszmék és tervek, csak épen azon egy bajban sínlődnek, hogy megmaradnak az eszmék, tervek körében, nem bírvák azokat megtestesítve a gyakorlatnak átadni, az életbe beültetni.

A hírlapíró, ki hasábon keresztül küzd ezen eszmék mellett, már önmaga is annyira feleli a gyakorlatias oldalt, hogy kell, vagy nem kell, cikkének minden ötödik szava idegen szó.

Szeretünk tudományos nemzetnek látszani és ennek kifejezését abban véljük feltalálni, hogy mennél több idegen szót, kifejezést használva, adhatunk tudtára olvasóinknak, hogy figyeljen, mert kitűnően mivel emberrel van most dolga. Találhatók újabb irodalmi termékeink közt önálló munkák is, melyeket az olvasónak csak azért kell félretenni, mert nincs annyira megáldva francia vagy angol nyelvismeretekkel, hogy az azokban — szükség nélkül — hemzsgő idegen szavakat, sőt mondatokat megérthetné.

Nem vagyunk barátja a „minden áron“ való új szavak gyártásának, de azt mégis jogosan megkövetelhetjük, hogy ott, hol gondolkodó tehetségünk minden nagyobbat meg-eröltetése nélkül saját nyelvünk szavait, kifejezéseit használhatjuk, szótárakból kikapkodott idegenszerűségekkel ne akarjuk csillogtatni — mivelségünket.

Kiváló beletsege is leginkább a lapirodalomnak. Ritkán olvashatunk vezér- vagy tárcacikket, hogy ne találkoznánk lépten, nyomon idegen szavakkal.

Hazánk legtöbb vidékén az értelmesebb középosztályok nagy része, — az iparos, kereskedő, hivatalnok, — szabad idejét legin-

kább hírlapok olvasásával tölti el. Az életfentartás gondjai annyira igénybe veszik óráit, hogy midőn napi munkája után egy kevés pihenési időt enged magának, nincs kedve agyát komolyabb, nagyobb önálló művek tanulmányozásával farszítani, — de talán elegendő képzettsége sincs arra, hogy ilyenekkel foglalkozhassék, hanem előveszi hírlapját, — vagy az olvasókörbe, hogy a napi eseményekről, a lapokból értesülhessen.

Ha tehát — a helyett, hogy itt tiszta magyarsággal találkoznék, — hibásabbnál-hibásabb és idegen szavakat, kifejezéseket kell megemésztenie, nem csudálhatjuk, hogy idővel talán természetes nyelvérzékét is elveszti és — csupa szokásból is — elsajátítja nyelvünk ellenségeit, az időszüneteket, átviszi azokat — önkénytelenül — társalgási modorába, családi körébe és így lassanként — csupa szótárból — kihül kebelében a hazai nyelv iránti kegyelet, annak miveltése, terjesztésére való hajlam.

Óhajunk nem az, hogy akár a sajtóban, az irodalmi téren, akár a közéletben oly szűz magyarságot olvassunk, halljunk, mely kizárjon minden más nyelvű kitével, kifejezést. Ezen óhaj egy más szélsőségre sodorna mely szintén veszedelmes és ezen szélsőség — az ok-szerűtlen új szavak gyártása lenne.

Még nem értük el teljesen a miveltés azon fokát, melynek más nemzetek állanak; sok oly fogalom — és tárgynevet át kell vennünk — legalább ideiglenesen — tőlük, melyekre nem hoztunk magunkkal szavakat — a Don és Volga mellékéről; arra pedig idő kell, míg azokat teljesen átültetjük hazánk földébe. Ily esetekben nem lehet, nem szabad kifogásolnunk az idegen szavak használatát.

Csak azon nyugalommal ellen kellünk ki, mely derűborúra csillogtatja — legtöbb esetben képzelt — tudományosságát az idegen szavak használása által.

Jogosan követeljük pedig, hogy először is a sajtóban, az irodalmi téren tapasztalhatjuk a magyarság terjesztésére való komoly törekvést, ha meggondoljuk, hogy egy nemzet életében a sajtó termékei, a lapok képezik azon üteget, mely jelzi a kedélyhangulatot, az egészségi vagy kortüneteket. A miveltés hévmé- rője a lapirodalom. Minél nagyobb az érdekeltség a sajtó iránt, annál inkább emelkedik a korszakhoz való simulás és a korral való haladással a népek önmiveltődése.

A mivel világ figyelemmel kíséri a nemzetek sajtótermékeit és megítéli ezekből a népek vérmérsékletét, miveltési és anyagi helyzetét; biztos tudomást szerez multjáról és következtetést von a jövőre.

Ha pedig a sajtónak ily hatalma van a társadalom minden rétegében, becsületbeli és legszentebb feladatának kell tekintenie, hogy helyzetét jól megértve, kötelességeit lelkiismeretesen teljesítve, következőleg nálunk mindenek előtt magyar legyen. — g —

Hianyos földmiveltésünk következménye.

I. Kétségkívül dolog, hogy az egyes országok közboldogulása leginkább a mezőgazdaság és földmiveltés felvirágzásában találja legfőbb támaszt és emeltyűjét: ez azon sarkalatos igazság, melyet a népek története bizonyított be, s mely állandó marad, míg csak a világ féreg atomjaival a lét fogalmát betölti.

A földmiveltést kell mindenképp felett istápolás alá venni; a mezői gazdaságot kell mindenképp felkarolni, minden, de különösen azon nemzetnek, mely kizárólagosan földművelő

nép, melynek bármily irányú működése a földmiveltésre támaszkodottan indul meg napvilágot látni.

Ilyen ország a mi édes hazánk Magyarországot is! Hazánk kizárólagosan földművelő ország, melyben a nemzeti felvirágzás feltételeit, az egyéni is közjótét sarkotét a mezői gazdaságot képezi. E tényező fejlettségétől függ egyúttal nemzetünk anyagi, szellemi szegénysége avagy gazdagsága.

Csak a közel mult évtizedekben is, részben társadalmi viszonyainkál fogva, annyira megfelelt a földmiveltés eredménye hazánknak, hogy nemzetünk ön zsírjában uszdogálva, alig tudott már tájékozást szerezni, az életmódnak mikénti megállapításában. Az 50-es években már felcsodott zsiros zsibbotat állapotából s midőn kinyitlakt szemei, nem győzött eléggé bámulni, az ismeretlen, s oly rohamosan elő- torlódtól sanyaru állapotát. A pillanatnyi halálos szűkséget megfosztá e teljesen megint- gatott nemzetet eszméletétől s a romlás kar- jaiba vetette magát, midőn az idegen kaján safárkodóktól kényszerítve létfeltételéhez örö- kösen kamatozni, hivatott tökéjét támadta meg.

Földjét kezdte földművelő népünk zsarolni; minden következtetés nélkül szívta véréit, nem látva, hogy önön tápláló nedvétől fosztja meg magát.

Ily gondlaton pusztítás kezdődött; s csak fokozódott e szomorú állapot, midőn a nyugat civilizációja hazánkba mindinkább beszivárgott. Megkezdődtek az idegen vállalatok részben szédelő alappal, hogy feláldozott nemzetünket a martyrság örvényébe még inkább besodorják; országunk elárasztatott vasutal, melynek csak egy nyílása van nyugaton s b.

Midőn alkotmányos államunk egy jobb irányú ösvényt jelölt ki számunkra, minden- ről gondoskodva volt, mi egy egészséges állam- élet folytatásához szükséges, csak a földmive- lés, a mezői gazdaság, e nemzetünket, orszá- gunkat fenntartó dajkaja maradt mostohán, s ha juttattak neki is valamit, az olyformán tör- ténthet mintha mondanák: „mesze neked is egy falat és elégedjél meg vele.“

Az igaz, mindannak daczára, hogy hazánk földművelő ország, hogy népessége zöme a földművelők osztályát képezi, általános jellege nemzetünknek az, hogy tüzhelyét elhagyva más tere lép át s mindenkor a politika ármányos éldelgetésében találja örömet; minden egyéb- bel szeret inkább foglalkozni, csak a felsőbb mezőgazdasággal nem! Pedig ez a tér, melyen harca kell állni, magas mind alsóbb körü- polgárainknak, a folytonos here politizálás meg- átkozott irány fényét veszik már egyszer el, s midőn meggyőződtek, hogy ez a barlang, mely- ből országunkat elárasztott általános ziláltság, nyomasztó állapot hydra feje befészkelte ma- gát, közös erővel induljanak elfojtani kiokádott mérges lehelletét, mert ez nemzetünket lassú elhalással fenyegeti.

De láthatjuk azt jelen állapotunkban is; bármily jó irányban működik is kormányunk a földmiveltés terén, az népünk közös szellemé- ben viszhangra nem találva, alig képes valami lendületet feltüntetni; az alattunk eltérőgő úr oly mély már, hogy azt eltönni alig vagyunk képesek. (Népnevelés.)

Újabb közigazgatási rendszerünkben a tár- sadalmi életünk alapját képező földmiveltést felületes orvoslásban részesítettük, s a biztos fenállhatóságnak az egyedüli alapját régi ingová- nyos állapotából alig biztosítottuk számunkra. Hanem intézkedünk más oldalról annál nagyobb erőlködéssel; mely létező tökéinket felemésztet- ték s inproductív alkalmazzattak, hogy egy szől- jak külső látszatos fényezésbe folytottuk el azon egyedüli eszközt, melynek mindinkább

hanyatló földmiveltésünk terén való alkalmazása önmagunk biztosítására szolgált volna.

Ösmertem egy nagyuri családot; egy éjjel összes vagyonuk elpusztult.

A szülők, hogy leányuknak kényelmet biztosítsanak, fürdőre rándultak, ékszereiket, összes ingóságait értékesítették, hitelüket teljes mértékben kimerítették; volt is pompa mindenütt, de a vakítás horgonyán nem akadt meg a völgény, s napok teltével a tüke is fogyott, s már-már borzalommal gondoltak a közel jövőre, midőn majd kiderül az állfeny- üzés.

Ez képe országunknak. Nyomorról, pénzükségről szólanak szer- tőt az emberek!

Tekintsünk azonban egy bálterembe; ves- sük latha költségeit egy-egy majd itt, majd ott rendezett lövész-, dalár- és egyéb ilyféle mulatságnak s alig fog az ellentétes eszméktől megistutlni koponyájuk.

Vagy — midőn egyes vidék rendezetlen- sége miatt évente milliónyi összegek vesznek el fokozatos mennyiségben, s ha a rendezésre megkívántató összeg megszavazása kerül szóba a szemünk láttára elpocsékolódó milliók meg- mentése céljából; azt mondják nincs pénz! Félrehúzódnak mindenki s eldugja erszényét.

Ez aztán a számalom feszületére kifüg- gesztett arczépe társadalmi életünknek! —

Ha új kormány-rendszerünk első stádium-ában a földmiveltés rendezésére, a mezői gaz- daságot biztosítására használják fel a létező összes erőinket — úgy talán nem következ- tek volna be az uralgó válságos helyzetek, mert ez által jövedelmünk, pénzünk lett volna mindenek felett biztosítva, e jövedelemből az- után a szépsézet, művészeti célokra való al- dózás már erkölcsi kötelesség lett volna.

Most már azonban késő a töprengés, az árvíz elcsapott fejünk felett, a hatalmunkban csak a vizen uszó tárgyak megmentése van.

Láthatni azonban mily büös hanyagság a gazdaság e nemzetek lételet önmagába rejtett egészségét, a közönység szülvégén át tekinteni! A téllenség e téren azon tör-szuras, mely a nemzet dobogó szívét fogja ketté ha- sítani.

Az elmulasztott átkos ostromsapásait ál- talános állapotunkban már-már érezzük is, további tétova e téren pedig egyenesen azon vétek kitorlölhetlen helyegét sítii ön testünkbe, mely csak az egészséges népelet meggyilkolá- sára alkalmas. A gazdaság elhanyagolása, mely a talaj terméketlenségét szüli — nem eréleti ugyan rögtön mérgező hatását — ez lassan, de biztosan gyilkol, s sujtó hatása csak az utókort éri teljes erővel!

Még azonban nem késtünk el, az állam- nak örök élete van és legszentebb hivatása a jólét és virágzó állapot biztosítása a jelenben a távol jövőre nézve!

Nagy-Szent-Miklóson.

Bartók Béla.

VIDÉKI LEVELEZÉS.

N.-Szt.-Miklós, 1875. okt. 3-án.

A mit az emberek hetek óta rebesgettek ma már kétségen felül áll, ugyanis Zsiros La- jos képviselőnk csak ugyan abbeli határozatán- nál maradt meg, hogy képviselői mandatumot le fogja az ülésszak kezdetén tenni.

Hogy mi az indoka elhatározásának, azt bizonyosan tudni nem, csakis sejténi lehet.

Ha új választás lesz, bajosan fog menni szabadelvűpartit, keresztülvinni, mert az adók újbeli emelése mindenfelé igen rossz benyo- mást szült; ha meggondoljuk helyzetünket, iga- zán van okunk a kétségbe esésre.

hűség és mulattatási képesség tulajdonaival is. Feltaláljuk azokat egyik-másik állatnál szintén, — ilyen a galambka, ölebeecske, majmocska — sat.

Különösen két tulajdonság, melyeket a nőbámulók oly kiválóan magasztalnak, inkább a mi érveinket támogatja, mint a nők gyenge oldalát.

Értjük a kegyesszívűséget és ön- megtagadást.

Örömet elismerjük az asszonyok nagy jószívűségét általában véve; mert tudjuk öntapasztalásból, hogy az nem ritkán olyany- nyira kiterjed, miszerint a férfiak eskedéseit, habár azok megegyezzen oly szerénytelene- is, visszautasítani nem képes, kivált ha azok gyöngéd szavakban, ügyességgel és nyájás hűzességgel vegyítve terjesztetnek elő; — de nem egy biznysága-e megint ez is a mi állí- tásunknak?

Avagy melyik ember, azaz, melyik férfi nem fogna napjainkban bántalmazás és lealá- zásoképp venni, ha valaki őt épen jószívűségről vádolná?

Dicséret ugyan is, a világ jelen forgása szerint, semmikép sem találtatnék ezen jellem- vonás tulajdonságában; — és egy férfi, a ki ezzel bir, nehezen fog igaz férfinak, követ- kezőleg embernek épen nem elismertetni.

Szint így áll ez asszonyok földicsért ön- megtagadásával is.

Ép úgy nem akarjuk mi ezt kétségbe- vonni, mint a jószívűséget; de még kevésbé ismerjük el, mint ezt, bebizonyítól okul arra, hogy az asszonyok — emberi lények volnának, minthogy mi az embert, azaz a férfit önmeg- tagadásra teljességel képtelennek tartjuk. Kö- vetkezőleg ily tulajdonnal semmi teremtmény valódi ember nem lehet.

Nem hiányzanak — sajnos dolog — kik magukat a nőknek szolgálailag alárendelik, s

kik minden alkalmat megragadnak hízogó és dicsáhalmozó beszédek által az asszonyoknak amugy is szédelő gyenge fejcsékeit még inkább elbolondítani. Ezek ellenében, hogy a fejeket helyreonyomhassuk, tanácsos, a nővilá- gára a guny csipős lugját ömlesztetni, melyhez az anyag sohasem hiányozhatik, számtalanok levén, mint tenger fővénye, az ugynevezett szépem hibái, gyöngéi, neveltségi oldalai és fogyatkozásai, — s mely nem épen szük- kölködik rémségben rut fajabéliekben is. A főnemlített jobb tulajdonokat pedig sok más, semmikép sem dicsekedni valók, aránytalanul fölülmulják.

Jogszerűen mondja azért bizonyos tudós: „Egy agylegény még is csak képes a világnak ezerféleféleképp használni; de egy vén s zűz lop minden falatot, melyet szája alá tesz, minthogy ő és a burján mindenben egyenlők, kivéve a — termékenységét.“

Nem csekélyebb joggal mondhatni el az asszonyokról, vagy legalább azok jókora rész- ről, hogy ifjúságokban udvaroltatnak a del- nök magoknak s melyen lesütik szem- meiket, — öregességükben pedig nagyon is kimeresztik azokat, hadd láthassák, — hol udvarolnak másoknak.

Sajátsága az asszonyinémnek, neveltségi vagy élettapasztalásági fogyatkozásul róni fel, ha valaki egy nő vagy lány életkora után kérdezősködik. Mi ezen baj elhárítására a kö- vetkező ajánlatot véljük jónak tenni:

Minthogy boszanjia a nőket,
Ha kérjük, minő öregek,
Jobb lesz így kérdezni őket:
„Mily ifjú ön, bájós gyerekek?“

De nemcsak az egyenes, hanem a mel- lesleg tett kérdés is kegyvesztés alatt tilos nálok az életkorra vonatkozólag; ugyanazért illőbb egy férfit halála órájáról, mint egy asszonyt születése idejéről kérdezni.

Az asszonyok hasonlíthatók a találós- meséhez; megszünnek érdekelni, mihelyt a kulcsot megtaláltuk hozzájuk.

Az asszonynak dicsősége nem magavise- letétől, de hírtől függ, — és azon nő, ki nyugodtan képes maradni, ha becsvesz- tettnek tartják, lehetetlen, hogy becsület- tel bírna.

Csak ifjú, tapasztalatlan emberek engedik magokat asszonyi csalóka beszéd által rászede- lni, mert az öregeknek csak akkor esnek kelepcezőjökbe, ha a szenvedély megvakította őket, — miáltal aztán elvesztik minden fölül- rendelségi tekintélyüket. — Vegyék észökbe mindketten eme mondatot:

Ki asszonynak biszen, marokkal fog szelet,
A tenger vízen szánt s magot fővénybe vet.

Az asszonyi szavak bizonytalanságát bi- zonyítja tovább ez is:

Ki ángolnát farkán, s asszonyt szaván fogott,
Szoríthat, de mit sem tart meg sem itt, sem ott.

Az asszony, ki még nem szeretett, annyira irul-píru előszöri gyengeségén, hogy azt önmaga előtt is elrejténi szeretné; — a másodiknál elegendőnek véli, ha azt mások előtt elfedezheti; — a harmadiknál eszébe sem jut több titkot csinálni a dologból.

Az asszonyok, általán véve, inkább ki- váncsi vágyat gerjesztenek, mint szerelmet.

Minden szép asszony a férfiankál hűvagyat, a nőknél lángoló gyűlöletet ébreszt.

A menyegzőket most — divat szerint — csendben ünneplik s a nagy láрма csak azután tör ki; nehogy azonban ez valamikép nagyon is feltűnő legyen, már az első zörgedelmet — neveltséges szokás szerint — a menyegzői uton végbemenni engedik.

Sokan állították már, hogy a házasság a szerelemnek sirtja. Ezen nézet pedig — de- hogy új, — hisz már Petrarca, ki az ő Lauráját minduntalan gyöngéd dalokban énekelte meg,

felelt annak, a ki kérdezte hogy hát ugyan ő mért nem hitel meg már vele: „Ah, de honnan meríthetném akkor gyöngéd dalaim tárgyát?“ Eszerént éreznie kellett, hogy szerelmét, bájós Laurája iránt, a házasság sírba temetné.

A régiek nőilakban festették a Graciákat, hanem aztán ugyanabban a Furiákat is. Nem nagy megeröltetésbe kerül ebből a következ- tetést kivonni.

Az asszony kardja a — nyelv; s ezen fegyverét, mint szokták világhírű bajnokok, csak ritkán hagyja s akkor sem örömet — tokjában.

Némelyek állítani akarták, hogy az asz- szonyok sokkal türelmesebbek a férfiaknál. Mily csalatkozás! Noha a türelem dolgában mindenesetre rajtuk csakugyan fölülállnak —

A türelem nehéz egy mesterség, a mit Nő sohasem tanul meg, de mást rá megtanít.

Az asszony, kit egyszer meggyőztek — le van örökre győzve.

A herczegnétől kezdve, le a konyhaszol- gálóig nincs egyetlen fehérszínű, a ki magával meg ne lenne elégedve, ha egy férfit meg- hódíthatott. Sajátmaga szeméi előtt a legrútabb sem rú s ezer okot talál, — legyen ez tükre által, vagy annak daczára, — kedvesének az ő szépségségéről való véleményét igazolni.

Az asszonyi világnak fele kézi egy ké- jenczettel megszökni, és pedig semmi más okból, hanem mert maga is — kéjencz.

Sok asszony hasonlít a delejhez, mely egy részén magához von, a másón eltaszit.

Éltésedő asszonyok rágalmozóká lesznek, hogy önfűségük bűneit a mások rovására fele- désbe temethessék.

Minden kaczerónk sorsa egyre meg- y ki. Istennek ajánlják magukat, ha már az őrdög fölmondott nekik.

(Vége következik.)

A ki a repce tendő.

S külső nyelv kettő a tanító tor- jét, vagy ta- fel kell álló.

A közt- biznyságot.

Egy, két év- osztály ve- zéssel fonta- törvényes de- zásnak; de- hagnyi a bu- hogy se ez- azaz: a me- hetik, miután egy szájjal, a- tárolt kitarlá- önmaga alá- s.

Kitűnik e- hanem az ez- rejlik a nehe- daczára a legu- rendszerezte- nem felelő s- teher miatt — s ebből kifoly- Ep ez az 1874. 40- volt tekintete- széki határoz- egyenesen ell- mely minden- hanem az élet- tüzé ki végre.

Erre a t- sül fogná fel- helyzetét, mel- szaporítását s- mentségül em- a magyar nye- Egyik s- ugyan, hogy- is korlátolt, s- pénzárának ig- merészség vo- reá szükség- szóba sem jár- beosztás fogot- De az is- tanerői keves- magyar nyelv- szintén céltöl- Mint lelk- e határozatot- tehetem, mert- a szót, kik a- magyar tanny- vállunkra fog- sában mindink- heket.

Az első- minő eredmény- szék legjobban- jövőre, midőn- valószínűleg- szerszind az- tanítóra — ért- osztály jutva- alapos előkész- magyar nyelv- sleges-e az el- tudnak értel- alapos, előhá- Ezt kívánni e- vagy bárki in- angolul, kíván- angolul tartozo- Vagy meg- mekék, mind- tanulják az elő- ként sem szem- kezünk gyarm- Gyermeköl- tetésben kimer- elmetomplást. mi több? gyöl- minden irányb- Azon kívá- alapa nem lev- hamarabb eltűn- fogva az ily tan- lépnek át bár- élet terére, mi- volna. S vajjon- magyarul tanult- első osztályiba- Bizonyára nem, ki- együtt ez is- gymnásium, vagy- A tanügy j- nem engedheti- mekeink magyar- elsajjattításához- Hogy e t- hessünk, minde- vezetének gyöl- s ez követeli, h- osztolt három- tanerőkben ne- gácsoltassék s- számú iskolasz- tanéven át törté- ményekhez kép- gyarapíttassék, k- csak ily szervez- mind a magyar- nyelven a realis-

A kukorica harmadrendű termést adott, a repce már jelenleg is elveszettnek tekintendő.

TANÜGY.

Népoktatásügyünkhez.

(Vége.)

S különösen lehetséges-e ott, hol a tan nyelv kettő, többször három is, anélkül, hogy a tanító tönkre ne tegye, vagy phisikai erejét, vagy tanítói hírnevét? Egyiket okvetlenül fel kell áldoznia.

A köztapasztalat erre vonatkozólag elég bizonyosságot nyújtott s nyujtand még azután is. Egy, két évig csak bírja az ember, hogy több osztály vezetésében hatványozott erőmegfeszítéssel fontartsa hírnevét s megfelelőhessen a törvényes követelményeknek s a szülői várakozásának; de fogjjon erje: bizony alább fog hagyni a buzgósággal s vezeti tantervét úgy, hogy se ezek, sem pedig ő ne fáradjon bele; azaz: a mennyiben phisikai ereje terjeszkedhetik, miután egy tanító sem bírhat több, csak egy szájjal, egy nyelvvel, egy melllel és határolt kitarással; ha ezen túllép, úgy mielőbb önmaga alássa vesztét.

Kitűnik ebből, hogy nem a fölsoztásban, hanem az ezzel egybekötött követelményekben rejlik a nehézség; s ugyanebben keresendő — daczára a legnagyobb erőmegfeszítésnek — már, rendszeresített tanórákkal szemben, a meg nem felelő siker; ebben keresendő túlságos teher miatt — a tanügy iránti elkedvetlenedés s ebből kifolyólag a tanuló hanyagsága is.

Ép ez az, mire a tek. községi iskolaszéknek 1874. 46. számú határozata legkevésbé volt tekintettel. Ez az, mely a községi iskolaszéki határozat értelméhez mérten holok egyenest ellenkezik a ministeri rendelettel, mely minden esetre nem kivételenséget, hanem az élettel is megfelelő czélszerű irányt tűzte ki végrehajtandó czéljával.

Erre a tek. községi iskolaszék ellenvetésül fogná felhozni városunk korlátolt anyagi helyzetét, mely meg nem engedheti a tanerők szaporítását s az ezzel járó költségeket; s mentségül erre s kimondott határozatára főleg a magyar nyelv elsajátítását czélzó törekvést.

Egyik sem mentheti a másikat! Igaz ugyan, hogy városunk anyagi helyzete nagyon is korlátolt, s a már meglévő tanerőkön túl, pénzhiányban igénybevétele jelen állapotok között merészség volna; de hisz nem is lett volna reá szükségünk, s igénybevétele e sorokban szóba sem jön, ha a tanerők között czélszerű beosztás fogott volna történni.

De az is igaz, hogy a belvárosi fitanoda tanerői kevesbitésének rovására történt s a magyar nyelv elsajátítására irányzott határozata szintén czélteljesített.

Mint lellem mélyéből magyarézelmemnek e határozatot csak pártolnom kellene; de nem tehetem, mert különösen magunk alá vinném a szót, kik szerencsések vagyunk az érintett magyar tannyelvű tanodát vezetni; önként vállunkra fogadván a magyar nyelv elsajátításában mindinkább s inkább összpontosuló terheket.

Az első évet csak keresztül küzdöttük, minő eredménnyel? azt a tek. községi iskolaszék legjobban tudhatja. De fog-e sikerülni jövőre, midőn nemcsak a tanuló száma fog valószínűleg tetemesen szaporodni, hanem egyszerűsége az osztályok száma is, egy-egy tanítóra — értem a magyar tanítókat — három osztály jutván? Lehetséges leendő minden alapos előkészület nélkül az előirt tantárgyakat magyar nyelven eredménnyel előadni? Lehetséges-e az oly tanulóktól, kik egy szót sem tudnak értelmesen magyarul, a magyarban alapos, előhaladást remélni? Bizonyára nem! Ezt kívánni épen annyit tenni, mint töleim, vagy bárki mástól, ki egy szót sem értek angolul, kívánni, hogy a tanári vizsgálatot angolul tartozom letenni.

Vagy megelégedjünk-e azzal, ha a gyermekek, minden értelem nélkül szajkó-módra tanulják az előirt tantárgyakat? Ezzel semmiképp sem szabad megelégednünk; mert vétekezünk gyermekeink, s vétekezünk a tanügy ellen.

Gyermekeink az értelem nélküli megerőltetésben kimerülnek, elcsüggednek; mi végre: elmetompulást, elfásulást vonhat maga után; s mi több? gyűlölettel viseltetnek az iskola s minden irányában, mi ehhez tartozik.

Azon kívül az ily tanulás csak ideiglenes; alapja nem levén: rövid idő alatt úgy, sőt hamarabb eltűnik, mint elsajátították. Ennél fogva az ily tanuló csak oly magyart ismerettel lépnek át bármely középtanodába, vagy az élet terére, mintha magyarul mitsem tanultak volna. S vajjon lehet-e ezek után — ha t. i. magyarul tanulta tantárgyait — a középtanodák első osztályaiban megkivántató realismerete? Bizonyára nem, mert az értelem nélküli szavakkal együtt ez is elpárolog, s üres lépne a gymnásium, vagy polgári tanoda első osztályába.

A tanügy józan, biztos haladása ezt meg nem engedheti. Ha tehát akarják, hogy gyermekeink magyarul alapotan tanuljanak, ennek elsajátításához alaposan is kell fogunk.

Hogy e tekintetben eredményt remélhessünk, mindenek előtt iskoláink jelen szervezeteinek gyökeres megváltoztatása szükséges; s ez követeli, hogy hat évi tanfolyammal beosztott három osztályú belvárosi fitanodánk tanerőiben ne kevesbitésük, illetőleg ne forgácsoltassék szét, mint ez az 1874. évi 46-ki számú iskolaszéki határozat értelmében mult tanévén át történt, hanem a megengedő körülményekhez képest lehetőleg, nem mondom gyarapításuk, hanem összpontosításuk; mert csak ily szervezkedés mellett felelhetünk meg mind a magyar nyelv tanításában, s ugyan-e nyelven a realismeretek elsajátításában is mara-

dandó eredménnyel nemcsak az életre kiható várakozásnak, s a tek. községi iskolaszék nem és hazafias irányának, hanem egyszerűsége megfelelően a ministeri rendeletnek is. Ily szervezkedés tápot ad az akaraterőnek; meg leend tanerőink között az iskola iránti kedve, s ezáltal községi tanügyünk főleg azon fokra emeltetik, mely N.-Beckerek községi népiskoláját megilleti, s mit városunk jogosan kívánhat, jogosan követelhet.

De miként lehetséges ez — fogják kérdezni — anélkül, hogy szükséges ne volna a tanerők szaporítása s mégis megfelelően a magyar nyelv érdekében kiűzött feladatnak is? Felelek reá!

Belvárosi fitanodáknak olyannak kell lennie, hogy már, ilyenmő városi tanodával kiállja a versenyt; olyannak kell lennie, hogy a belőle kikerült tanuló minden körülmény között s minden tekintetben megállhassék helyüket. Ez pedig csak akkor lehetséges, ha életet adunk neki s ismét ez élethez megkívántató erő!

Egyesüljünk tehát; adjunk községi tanügyünknek közszellemet, adjunk életet s mindenek előtt jövőt!

Más szóval: a belvárosi fi- és vegyesnemű magyar tanoda olvadjon össze s legyen egy czélú, egy irányú iskola; az ezekben kikötött tanerő pedig egy irány s egy cél után küzdő test.

Oda központosul tehát szerény véleményem, hogy: egyesítessék a belvárosi fitanoda a vegyesnemű, magyar tannyelvű tanodával; az ezekben működő tanerő pedig — összesen öt — osztassék be az eként egyesített tanodában oly módon, hogy egyik tanító öt osztályon keresztül s három leányosztályban — az első osztályt kivéve — pusztán csak a magyar tannyelvet tanítsa alább kifejtendő tanrend szerint. Az első osztály, miután ez az alap, s erre építünk, külön; a II. és III. osztály egyesítve; a IV. osztály, mert ebből lépnek át a gymnásium, real- vagy polgári iskola első osztályába, mely föltételezi, illetőleg megkívánja az alapos készültséget, ismét külön; az V. és VI. osztály pedig egyesítve kezeltsék az ezekben beosztott tanerők által.

Most térjünk vissza a tanrendre.

Az I. II. és III-ik osztályban, a ministeri tanterv tekintetbevétel s követése mellett, legyen a tannyelv német, oly hozzáadással azonban, hogy a III. osztályban a számtan és földrajz jövő 1876/7 iskolai évben magyar nyelven adassék elő — az idén már alig lehetséges, mert hiányzik a magyar nyelvből megkivántató alapismeret; — s azon kívül különös gond fordítandó említtet osztályokban a magyar olvasásra s ugyan-eből a könnyebb fogalmak megmagyarázására. A IV. osztályban a tannyelv kizárólagosan csak magyar legyen; s a német csak mint II. tannyelv adassék elő; szükséges ez azért, hogy az ez osztályból kikerült tanuló könnyűséggel s értelemmel tanulhassék a gymnásium vagy polgári iskolában előirt tantárgyakat. Ugyane tanrendet átvetetni vélem a leánytanoda osztályaira is.

Az V. és VI. osztályban pedig a lényegesebb tantárgyak, u. m.: német nyelvtan, számtan, földrajz és történelem magyar — mivel e tanuló ritkán lépnek át polgári vagy más tanodába, hanem rendszeren ipariüzletre, a többi tantárgy pedig német tannyelven kezeltsék.

Ugyanitt — a magyar nyelv sikeresebb s alaposabb taníthatása czéljából — megjegyzendő vélem, hogy a tavalyi községi iskolaszéki határozat értelmében hat osztályos osztott gradnucizai és német-városi tanodák — említtet czél elérése szempontjából — maradjanak IV. osztályuaknak. A negyedik osztályt végzett tanuló, körülményeikhez képest, úgyis bejönnek a gymnásium vagy leendő polgári iskola első osztályába; miért ne jöhetnének be tehát az V. és VI. osztályba azok, kik netán tanulmányaikat tovább folytatni nem akarnák?

Végül a magyar nyelv következő menet szerint volna tanítandó:

A belvárosi fitanodában: hetenként 12; a leánytanodában pedig: hetenként 8 órával; és pedig: a II. és III. osztályban: 4; a IV-ik osztályban: 4; az V. és VI. osztályban ismét 4 órával hetenként; összesen 20.

Ily szervezkedés és beosztás mellett a magyar nyelv alapot nyer minden osztályra, s főleg maradandó eredményt az életre. Tanerőink között megleend az egyetértés, az akarat s a buzgalom; s tanügyünk eléri azon fokot, mely jogosan megilleti.

Legyen tehát vezér-jelszavunk: egyesülés és kösös akarat!

Kelt N.-Beckereken, 1875. szept. 20-án.

Pecz János,
közs. tanító.

HIRHARANG.

* **Meghívás.** A megyei gazdasági egyesület t. cz. tagjai felkértek, hogy f. évi október 13-án, délutáni 3 órakor, a megyeház nagy termében tartandó közgyűlésre megjelenni sziveskedjenek.

Dániel János s. k., egy. elnök.

* **Kinevezés.** Főispán úr ő méltósága a m. belügyminister úr által nagy-kikindai kerületi főkapitányvá nevezetvén ki; ennek alkalmából a kikindai ker. tisztikar küldötti folyó hó 5-én tisztelegtek ő méltóságánál. A küldöttség Jozsity főjegyző, Telesky árvaszéki ülnök, Iszakovits Milan th. főjegyző, Stefanovits főszámvevő és Jorgovits aljegyző urakból állott.

* **Gyászstzeni tisztelet.** Kis Ernő vértanu tábornokért Elleméren tegnap 6-án tartott meg szokott fényvel a gyászstzeni tisztelet.

* **Megeyi közgyűlés.** E f. hó 12-én tartandó megeyi közgyűlés igen látogatott leend. Tapasztalatból meritünk, ugyan is, mikor választás van bizottsági tagjaink még egy vagy más érdekből mégis csak beszoktak szállingozni, most pláne három jelölt van, a megeyi főügyészre, akik iparkodtak, hogy ismerős bizottsági tagjaink megjelenjenek, a szavazó urnánál. Mind a három jelöltnek erős pártja van; bajos volna előre valamelyikének gratulálni. A t. közönség tájékozása végett itt megemlítjük, hogy a jelöltek: Manojlovits Miklós, Poroszkay Béla és Dr. Kalesz Kálmán.

* **Érdekes hír.** E napokban a „Temesi Lapok“ t. kollégánk egy szenzációs hírt közölt, amely abból áll, hogy Belgrádból a német kereskedők, de kiváltképen az izraeliták, csapatostól menekülnek Pancsovára. Ha e híreknek hinni lehet, úgy Milan kormányja nem nyughatik rózsákon.

* **Német színészek.** Városunkban a német Thalia papjai már két előadást rendeztek meglehetősen látogatott ház mellett. A bérlet, azt hisszük, nem lesz ez idén kielégítő, miután mindenki tudja, hogy nyomászó gondok nehezdedtek kivétel nélkül reánk. — A társaság férfi tagjait dicsérik. Majd nyilatkozunk felőlük magunk is, ha egy pár előadást láttunk.

* **Begai gözhajó.** E napokban személyesen volt alkalmunk személyre venni azt a kis gözhajót, mely a közlekedést városunk és Temesvár között fel akarja tartani. A kis csavargózós igen csinosan van berendezve, s az utas benne elég kényelmet talál. Hogy e mű e idén nem kezdte meg járatát, annak oka a gépezet hibája volt. A gépezetet egészen újjal kellett fölcserélni, miután az első nem felelt meg a várakozásnak.

* **A hitelsorsjegyek f. hó 1-én kisorsolásánál a következő sorozatok huzattak ki:** 237, 882, 1006, 1057, 1862, 2004, 2025, 2557, 2637, 2728, 2887, 2918, 3037 és 3928. A 200.000 frtos főnyereményt a 3938. soroz. 10. száma nyerte; 40.000 frtot 1006. sor. 78. sz., 20.000 frtot 1006. sor. 90. sz. nyert 5000 frtot nyertek: 1962. sor. 69. sz. és 2728. sor. 45. sz.; 3000 frtot nyertek 1006. s. 41. sz. és 2004. sor. 7. sz. 1500 frtot nyertek 882. sor. 36. sz. 2557. sor. 77. sz. és 2728. sor. 90. sz. 1000 frtot nyertek 1057. s. 64. sz. 2004. sor. 13. és 88. sz. és 2567. sor. 24. sz. 400 frtot nyertek; 237. sor. 34., 49., 90. és 97. sz. 882. sor. 55. sz. 1006. sor. 27. és 56. sz. 1057. sor. 5., 53., 62. és 92. sz. 1962. 16., 37. és 94. sz. 2004. sor. 94. sz. 2025. s. 1., 3. és 75. sz. 2557. sor. 40. sz., 2637. s. 4., 8., 28. és 46. sz. 2728. sor. 10., 31. és 65. sz. 2887. sor. 16. és 25. sz. 2918. sor. 6., 43., 47. és 100. sz. 3037. sor. 35., 50., 82. és 99. sz. Végül 3928. sor. 22. és 94. sz. A kihuzott sorozatokban foglalt többi számok 200 frtot nyertek.

* **Palugay, hirmeves vendéglőnk** firmáját újabb kitérés érte. Folyó hó 10-dikén kezdődnek Belgrádban a fejedelem egybekelés ünnepélyei, melyek körül-belül 14-napig tartanak. Az ünnepélyes lakomák rendezésével Palugay úr firmáját bízta meg a fejedelem, meg pedig úgy, hogy a felszolgáló cselédszemélyzetből is főnevezett hirmeves vendéglőnk gondoskodik s a szükséges egyenleket Pozsonyban vízi magával Belgrádba. A „menu“ fehér atlatzra van nyomva, melynek hátlapját a szerb nemzeti czimer és színek díszítik. Ha meggondoljuk, hogy Bécs tözsomszédságában is épen Palugay urat tünteti ki a fejedelem ezen megbízással, kettős jelentőségünk létszik az előttünk s örvendünk, hogy egy magyar cég ily nagy kiterjedésű hitelre vergődött. A lakománál a magyar borok, különösen a „Chateaux Palugay“ a fejedelem egyenes meghagyása folytán főszerepet fognak játszani, s a szállítványok már 100 — meg 100 palackszámra egymást érik Belgrád felé. A fölséges toki szintén több száz palackkal van megrendelve. Eldelje az ifjú fejedelem pár jövedvel Magyarország borait, s jusson eszébe, hogy a magyar borok mellett a magyar barátság hozhat kis országára legtöbb áldást.

* **A bécsi városi sorsjegyek.** Mai húzásán, mikor a hat első sorozatszám — 2540, 2424, 2662, 73, 1306 és 1422 — ki volt huzva, kellemtelen incidens történt; a szerencsések harmadik megforgatása után az illető szolga elmulasztotta a kereket lezárni. A nyomás folytán a szellentő kinyílt, és a számokat tartalmazó hüvelyek legurultak a pallóra. A jegyzők hamar összeszedték és betették a szerencsés kerékbe, később azonban azon ellenvetés merült fel, hogy a korábbi húzásokon huzott 66 számon kívül a többi 2934 szám meg van-e, mert hisz meglehet, hogy egy hüvely elveszett. Ugy akarták tehát, hogy a húzás ma este 6 órakor folytatassék. A váltóüzletek képviselőinek felszólalása folytán azonban elhatározták, hogy a húzásat ma reggeli 10 óráig halasztják csak. A 2934 hüvely meg volt.

* **Drága a dícsőség.** A képviselőválasztások Angolországban is szép pénzbe kerülnek. Így, mint a „L. Illustration“-ban olvassuk az utóbbi választások alkalmával egy jelöltnek megválasztása nem kevesebb, mint 71,000 frankba került. Ellenjelöltje, ki csak 70,000 frankot riscirozott, gyalázatosan megbukott.

* **Óvasul.** Egy berlini korházban egy fiatal ember vakságát gyógyítják, ki szerencsétlenségét annak a rossz tulajdonságának tudhatja be az orvosok nyilatkozata szerint, hogy naponkénti vasuton jártában az ablakon nézett

ki. Ennél szemrontóbb, állítólag nem is képzelhető.

* **Modern anya.** A tő mellett kis gyermekek játszanak, futkóznak, mi alatt e nevelőnő valami regény olvasásában van elmélyedve. Egyszerre két elegánsan öltözött nő jön karöltve s Londonról beszélgetnek, a hol két évet töltöttek el s a honnan csak néhány nap óta érkeztek Párisba. Az egyik hölgy észrevesz egy három éves szőke leányt; hirtelen megáll. — Milyen ismerős előtem ez a gyermek — mondá — mintha már láttam volna valahol. S megszólítja a játszó gyermeket. — Hogy hívják a te mamád, kedvesem? E perczben megérkezik a nevelőnő, s tisztelettel üdvözlö az urhölgyet. — De hiszen én már önt is láttam valahol? — Igen, madame, én vagyok az a nevelőnő, a kit ön Londonban fölfogadot. — De hiszen akkor ez a kis leány az ön gyermekem. — Au yes madame. A kedves kicsiny, mennyire megnőt mióta nem láttam! No, csak viselje jól gondját, s most menjenek haza, mert az idő esőre áll. — És a hölgy megsimogatta a lányka haját s nyugodtan folytató séláját. A hír valóságáért feleljen a párisi „Figaro.“

* **Érdekes pör** folyik jelenleg a budapesti kir. ítélőtábla előtt. E pör ősi alakjában először a mult század vége felé fordult meg a bírósági zöld asztalon; a lefolyt század után — újabb alakba öntve — örökül hagyta az új századra, mely azonban mindaddig nem tudott vele végezni. Ha egyik alkaljában kivégezte a bírósági végítélet, föltámadott más alakban, s e metamorfózisok segítségével elélt egészen napjainkig, midőn azonban végre valahára, talán örökre, rázárják valamelyik levéltár szekrényének rozsdás ajtaját. E pör nem annyira tárgyánál, mint két körülménynél fogva nevezetes. Az első és legnevezetesebb körülmény benne az, hogy e pör nem magyar, hanem fumei olasz, s a Fiumében is érvényes osztrák törvények szerint viteltet, noha az osztrák törvényeknek a jelen század elején történt életbeléptetése előtt magyar törvényekre is történik benne hivatkozás. Gyakorlati példára, hogy kodifikált törvénykönyvek dacára is lehet egy századon keresztül is pörölni, ha valakinek kedve tartja. A másik nevezetes körülmény az, hogy e pörben fordul elő oly ítélet is, mely I. Napoleon francia császár nevében hozatott. Ezen ítélet Fiumében 1810-ben kelt, s következő hivatalos fejezettel kezdődik: „In nome di Sua Maesta Napoleone I. Imperatore de' Francesi, Re d'Italia e Protettore della Confederazione del Reno.“ (Ö Főlsége I. Napoleon, a francia császár, Olaszország királya és a rajnai szövetség védnöke nevében.) (N. H.)

* **Amit a „Krach“ eltüntetett,** az a rengeteg pénz szép lassacskán megint csak napfényre kerül úgy 2—3 millió frtnyi összegben: fájdalom nem azok zsebeinek javára, akik a sorsjegyekkel és egyéb nyeresékes üzletekkel való szédüléseknek áldozataiul estek, hanem csak úgy a külföldi börzianerek és tőzsérek legutóbbi hirtetésében, amelyeket azok napjainkban oduikból kibújva kezdenek a lapokban világgá bocsátani, alkalmasint hogy újabb áldozatokat kerithessenek lépse. E napokban a többek közt egy vidéki lap hírdetési közt ökölnyi betűkkel a következő hírdetményt olvastuk, amelyet már csak azért is kötelességünk olvasó közönségünknek tudomására hozni, hogy az efféleket még csak figyelmére is méltatni mindenki szigoruan óvakodjék, nehogy az ily fajta hírdetmények által lörbe kerített áldozatok számát szaporítsa: 3 millió forintnyi összeg — így szól a hírdetmény — van rőtön kiadni való vidéki iparos és üzletemberek számára, ha azok ház- és fekvőségek birtokosai; (tehát csak a fekvő tulajdon vétetik figyelembe a kölcsönadásnál, az iparos és ügyemberek üzlet semmi! jól megértésük!) váltóra vagy betáblázás mellett 200 forinttól kezdve föllel (kösönjük!) A kölcsönadás eszközi (persze busás percent mellett). A. L. Huber, Bécsben II. B. stb., több pénzintézet (?) és magántőkepenés képviselője stb. A sógor itt látja az időt arra, hogy a magyar közönség hiszékenységet újra kizsákmányolja: azért köve higyjunk neki.

* **Ijedtség általi halál.** Forliban, Bologna mellett, mult hó 28-án egy 18 éves leány a templomba ment. Midőn a veszerényes már vége volt s a hívők már kimentek a templomból, a sekrestyés bezárta a templom ajtaját, de nem vette észre, hogy a leány a templom egyik szegletében elaludt. Midőn a leány felébredt, eliskollotta magát, mire a sekrestyés égő gyertyával a templomba ment meglátni a zaj okát. Ennek látára a leány úgy megijedt, hogy rőtön elájult, s csak nagy nehezen sikerült őt ismét magához téríteni, de feleszmélése után egy óra múlva meghalt.

* **Egy kétségbeesett borbély.** Egy 20 frtnyi adóval megterhelt borbély a következő tragikomikus sorokat írja: Az idén 20 frt. o. é. jövedelmi adót rőtök rám; most tessék venni, hogy ezért az összegért hány ember cifferblatját kell megvakarnom? nem kevesebbet, mint 200 emberét; ha én tehát naponta 12 óra hosszát folytonosan borotválék és óránként 6 embert megszőrtelenítenék, tehát egész napon át 72 embert (csak hogy ennyi ember üzletem előtt sem jár el) ez 5 krral számítva ténne 3 frt. 60 krt. és így egy év alatt 26,920 embert számítva lenne az összes bevétel 1296 frt. — Most számítsunk egy segédterázt, 2 inast, a feleségemet és 3 gyermekből familiát. Tessék aztán valakinek borbélynak lenni!

* **Bagatell-eljárás jöjjön el a te országod!** A belvárosi kir. járásbírósnál 40*

három szagos sonka árának megtérítése iránt f. évi 22322. szám alatt indított kereset folytán már négy tárgyalás tartott meg s öt tanu kihallgatott; s miután a kérdéses ügy a felek vélekedése szerint még nincs kellőleg tisztába hozva, az eljáró járásbíró még egy ötödik tárgyalási hatánapot volt kénytelen kitűzni. Nem tekintve azt, hogy egy ily per az államnak többbe kerül, mint a per substratum — általa a perlekedő közönség hátrányára fontos ügyek gyors elintézése nagy mérvben akadályoztatik.

IRODALOM.

* A Vasárnapi Ujság október 3-iki száma következő tartalommal jelent meg: Mommsen Tivadar (arcképpel). — Temetkezési népszokások. Varga Jánostól. — Kisfaludy Károly emlékszója Ferenczytól. — A Zsidó-Évkönyvből (Lőw Lipót és dr. Hirschler arcképpel). — Tirnova, Bolgárországban. (Képpel). — A rejtelmes sziget. (Verne Gyula regénye képekkel). — Tanév elején. Fővárosi tárcza Borostyáni Nándortól. — Az amerikai rendőrség. Láng Henrikől. — A hétről. — Irodalom és művészet stb. rendes rovatok. — Ugyancsak a „Franklin-Társulat” kiadó-hivatalában (Budapest, egyetem-utca 4-dik sz.) megrendelhető: a „Képes Néplap” legolcsóbb hetilap a magyar nép számára, mulató és tanulságos tartalommal, s a hazai és külföldi politikát tárgyaló rendes rovattal. — Előfizetési ára félévre csak 1 ft.

APRÓSÁGOK.

X. ur két hetes férj, a boulevardon találkozik egyik barátjával.

— Nos, hogy izlik a házasság. Boldog vagy-e?
— Ellenkezőleg, én vagyok a legszerencsétlenebb ember a világon.

— De hát mi bajod?
— Féltekeny vagyok.
— Nőd talán kaczer, s okot nyújt a féltekenységre?

— Isten ments. Ő benne teljesen meg is biztosított.
— Hát mire vagy akkor féltekeny?
— Bizalmamra.

A „Figaro” egyik munkatársa a napokban Mentoneban volt, mely hely tudvaleg a leghíresebb klimatikus gyógyhelyek egyike, hova egyenkint vándorolnak a világ minden részéről a mellbetegek. A városkában természetesen igen sokan halnak meg azokból, kik már a betegség utolsó stádiumában kerülnek oda. És hogy e sok halálozás kellemetlenül ne hasson a többi betegekre, a rendőrség a halottakat éjjel egy külön vonaton szállíttatja egy távolabb eső temetőbe.

Mit gondolnak önök, minek nevezték el az amerikai betegek e rejtelmes éji vonatát?
— Hideg húst szállító vonatnak... (Coldmeat-train.)

A törvényszéki teremből újév napján egy elítélt vádlottat épen kifelé vezetnek. Az elítélt nevével találkozik az ajtóban.

— No asszony boldog új évet kívántam az elítéltektől.

— És kaptál valamit?
— Természetesen hogy kaptam! Öt évi börtönt havonként három napos bójttal.

Sir írat egy vidéki város temetőjéből.

— „Várak édes férjem!”
1829. febr. 17.

Alatta ez áll:
„Im itt vagyok, szeretett nőm!”

1874. okt. 5.
(Ez bizony nem igen sietlett.)

B. marquisinó következőleg jellemző a vörös demokratákat.

— Ez embernek mindenük veres. Észjárásuk, orruk, szemük, kezük, fülkük, szóval mindenük, kivéve lábait!

— És mért veszi ön ki lábukat?
— No mert — nem szoktak venni lábvizet.

Két nőlen gourmand találkozik.
— Barátom, pár nap óta olyan szakácsnőm van ki ritkítja párját.

— Férjes?
— Nem. De félek, hogy valaki még eltalálja venni, s hol találom én akkor hozzáfoghatót?
— Oh barátom, akkor nincs habozni való időd.
— Mi tévő legyek hát?
— Vedd el.

A napokban egy különösegről ismeretes 80 éves angol lord halt meg. Végredeletének egyik pontja ekként szól:

„Orvosomnak a jeles és nagytudományú X. urnak, hálám jeléül hagyom mindazokat, melyek székrenyomban találtak.”

A jegyző értesíti az orvost, s a családtagok a törvényszék kiküldöttei jelenlétében fölnyitják a szekrényt, mely tömve volt mindazon orvosszerekkel, melyeket az orvos az utolsó negyven év alatt a lordnak praescribált s melyeket ez — be nem vett.

K. ismert fővárosi dandy, hitelezőivel nem a legjobb lábón állott, a napokban Quentzer testvéreknél új cizillint vásárolt — hitelbe. Amint vele volt barátjával az ajtón kiléptek, — ez odafordul hozzá:

— No Gazi pajtas, most már aztán nem tagadhatod többé, hogy — fülíg adós vagy. „N. H.”

Közgazdaság.

A torontalmegyei takaré- és hitelbank 1875. évi szeptember havi Forgalom-kimutatása.

I. Takarékpénztári betételek.	
Állása 1875. évi augusztus végével	ft. 366157-12
Betételek szeptember hóban	ft. 7255-44
Összesen	ft. 373412-56
Vissza fizetések szeptember hóban	ft. 16227-83
Állása szeptember végével	ft. 357184-73

II. Folyó számlai üzlet.

Tevőleges egyenleg augusztus végével	ft. 20137-24
Kiadott 1875. szeptember hóban	ft. 4189-80
Összesen	ft. 24327-04
Bevételezettek szeptember hóban	ft. 265-40
Tevőleges egyenleg szeptember végével	ft. 24061-64

III. Betéti levelek.

Állása augusztus végével	ft. 14000-—
Betételek szeptember hóban	ft. 8000-—
Összesen	ft. 22000-—
Vissza fizetések szeptember hóban	ft. 8900-—
Állása szeptember végével	ft. 13100-—

IV. Leszámitolási üzlet.

a) Bankvált.	
A tárcza állása augusztus végével	ft. 374648-38
Leszámitoltott szeptember hóban	ft. 83159-60
Összesen	ft. 457807-98
Vissza fizetések szeptember hóban	ft. 118121-88
A tárcza állása szeptember végével	ft. 339686-12

b) Hitelezési váltók.	
A tárcza állása augusztus végével	ft. 40305-—
Leszámitoltott szeptember hóban	ft. 4990-—
Összesen	ft. 45295-—
Vissza fizetések szeptember hóban	ft. 5325-—
A tárcza állása szeptember végével	ft. 39970-—

V. Értékpapír előlegek.

Állása augusztus végével	ft. 26365-—
Kiadott előlegek szeptember hóban	ft. 750-—
Összesen	ft. 27115-—
Vissza fizetett előlegek szeptember hóban	ft. 1731-—
Állása szeptember végével	ft. 25384-—

Zálog kölcsönök.

Állása augusztus végével	ft. 18746-20
Kiadott előlegek szeptember hóban	ft. 1306-25
Összesen	ft. 20052-45
Vissza fizetett kölcsönök szeptember hóban	ft. 945-75
Állása szeptember végével	ft. 19106-70

VI. Ingatlan kölcsönök.

Állása augusztus végével	ft. 52598-96
Vissza fizetések szeptember hóban	ft. 1531-—
Állása szeptember végével	ft. 51067-96

VII. Pénzforgalom.

Készpénz-egyenleg augusztus végével	ft. 3362-29
Bevételek szeptember hóban	ft. 152579-37
Összesen	ft. 155941-66
Kiadások szeptember hóban	ft. 142210-72
Egyenleg 1875. szeptember végével	ft. 13750-94

H I R D E T É S E K.

5261. sz. esőd 1875. **Csőd-hirdetmény.** (209—3^a)

A nagy-beckereki kir. törvényszék részéről ezennel közhírré tételik, hogy Steiner Lipót vegyeskereskedő s neje Steiner Regina zichyfalvi lakosok ellen, azoknak saját kérelmük folytán csőd elrendeltetvén, a hitelezők összejövételére az 1875. évi október 18., 19. és 20-ik napjai tüzeltnek ki határidőt, ideiglenes tömeggondnoknak a zichyfalvi község bírája, perügyelőnek pedig Georgievits István ügyvéd nevezettek ki.

Felszólítanak mindazok, kik a fennebbi csődtömegből bármily jogcimmal valamit követelnek, hogy keresetüket a csődtömeg ellen a fentkitűzött határidőre ezen kir. törvényszéknek annál bizonyosabban adják be, mivel később beadott követeléseiknek többé hely nem fog adni.

Kelt a nagy-beckereki e. f. kir. törvényszéknek 1875. évi szeptember 8-án tartott üléséből.

Várady Mihály,
kir. tszéki elnök.

4902. sz. v. 1875. **Cégbejegyzés.** (217—3^a)

A nagy-beckereki kir. törvényszék mint váltóbírósnál 1875. évi augusztus 16-án a kereskedelmi egyéni cégek jegyzékébe I. kötet 44. lapján bekebelezetett: „Stefan Probst” cégbejegyzését, cégbejegyzését, cégbejegyzését Szécsányban.

Kelt a n.-beckereki e. f. kir. törvényszéknek, 1875. évi szeptember 4-én tartott üléséből.

Várady Mihály,
kir. tszéki elnök.

4611. sz. v. 1875. **Cégbejegyzés.** (208—3^a)

A nagy-beckereki kir. törvényszék mint váltóbírósnál 1875-ki augusztus 4-én az egyéni cégek jegyzékébe „L. Szekulesz” bekebelezetett, cégbejegyzését, cégbejegyzését Lipót norimbergi diszárú kereskedő Nagy-Beckereken.

Kelt a n.-beckereki e. f. kir. törvényszéknek, 1875. évi augusztus 11-én tartott üléséből.

Várady Mihály,
kir. tszéki elnök.

2780. sz. 1875. **Arverési hirdetmény.** (211—3^a)

A nagy-beckereki e. f. kir. törvényszék telexkönyvi osztálya részéről ezennel közhírré tételik, hogy az első magyar biztosító társaság igazgatósága mint végrehajtató részére 2000 ft. o. é. tőke és járuléki kielégítése végett gróf Rogendorf Róbert végrehajtást szenvedettől lefoglalt, a Rogendorf 1. sz. telexjegyzőkönyvben tulajdonául felvett 585473 ft. 40 krra becsült ingatlan vagyonára a bírói arverés elrendeltetvén, ennek a helyszínén, gróf Rogendorf Róbert lakházában leendő eszközöse végett első határidőül 1875. évi november 26-ik, szükség esetében második határidőül december 27-ik napjának mindenkor délelőtti 10 órája tüzetik ki azon kijelentéssel, hogy az első arverésnél a fennebb körülírt ingatlan javak csak a becsáron, vagy azon felül, a másodiknál azonban becsáron alul is eladatni fognak.

Az arverezni kívánók tartoznak bánatpénz gyanánt az ingatlan becsértéknek 5%-át az arverezőnél letenni, a többi arverési feltételek minden nap a hivatalos órákban a telexkönyvi hivatalban, az arverési hatánapokon azonban a kiküldött végrehajtónál megtekinthetők.

Egyszermind pedig azon jelzalogos hitelezők, kik nem ezen telexkönyvi hatóság székhelyén vagy annak közelében lakkak, felszólítanak, hogy a vételár felosztása alkalmával képviseltetésük végett ezen hatóság székhelyén

lakó megbizottat rendeljenek, s annak nevét és lakását az eladásig jelentsék be, mert ellenkező esetben a részükre Dr. Gyorgyevits Milos ügyvéd személyében kinevezett gondnok által fognak képviseltetni.

Végre a perrendtartás 433. és 466. §§-hoz képest felhivatnak mindazok, a kik a lefoglalt javak iránt tulajdoni vagy más igényt, vagy elsőbbségi jogot érvényesíthetnek, hogy igénykereseteiket e hirdetvény közzétételének utolsó napjától számítandó 15 nap alatt, elsőbbségi bejelentvényeiket pedig az arverés kezdetéig, habár külön értesítést nem vettek is, ezen kir. telexkönyvi hatóságnál nyujtsák be, különben azok az arverés folyamatát nem gátolva, egyedül a vételár feleslegére fognak utasítani.

Jelen arverés foganatosításával Marianovich János, kir. bir. végrehajtó jelentését kötelessége mellett megbizatik.

Kelt a n.-beckereki e. f. kir. törvényszék telexkönyvi osztályának, 1875. évi május 29-én tartott ülésében.

5158. sz. 1875. **Arverési hirdetmény.** (212—3^a)

A nagy-beckereki e. f. kir. törvényszék telexkönyvi osztálya részéről ezennel közhírré tételik, hogy Dr. Gyorgyevits Milos végrehajtató részére 819 ft. o. ért. tőke és jár. kielégítése végett Tarras községe mint végrehajtást szenvedettől lefoglalt és a tarrasi 116. sz. tkönyvben foglalt 118,740 ft-ra becsült ingatlanságra nézve a bírói arverés elrendeltetvén, ennek a tarrasi községhezánál leendő eszközöse végett első határidőül 1875. évi november 27-ik, szükség esetében második határidőül december 27-ik napjának, mindenkor délelőtti 10 órája tüzetik ki azon kijelentéssel, hogy az első arverésnél a fennebb körülírt ingatlan javak csak a becsáron vagy azon felül, a másodiknál azonban becsáron alul is eladatni fognak.

Az arverezni kívánók tartoznak bánatpénz gyanánt az ingatlan becsértékének 10%-át az arverezőnél letenni, a többi arverési feltételek minden nap a hivatalos órákban a telexkönyvi hivatalban, az arverési hatánapokon azonban a kiküldött végrehajtónál megtekinthetők.

Egyszermind pedig azon jelzalogos hitelezők, kik nem ezen telexkönyvi hatóság székhelyén vagy annak közelében lakkak, felszólítanak, hogy a vételár felosztása alkalmával képviseltetésük végett ezen hatóság székhelyén lakó megbizottat rendeljenek, s annak nevét és lakását az eladásig jelentsék be; mert ellenkező esetben a részükre Jankovics Pál ügyvéd személyében kinevezett gondnok által fognak képviseltetni.

Végre a perrendtartás 433. és 466. §§-hoz képest felhivatnak mindazok, a kik a lefoglalt javak iránt tulajdoni vagy más igényt, vagy elsőbbségi jogot érvényesíthetnek, hogy igénykereseteiket e hirdetvény közzétételének utolsó napjától számítandó 15 nap alatt, elsőbbségi bejelentvényeiket pedig az arverés kezdetéig, habár külön értesítést nem vettek is, ezen kir. telexkönyvi hatóságnál nyujtsák be, különben azok az arverés folyamatát nem gátolva, egyedül a vételár feleslegére fognak utasítani.

Az arverés foganatosítása végett Szalay Imre, kir. törvényszéki bíró küldetett ki.

Kelt a n.-beckereki e. f. kir. törvényszék telexkönyvi osztályának, 1875. évi szeptember 18-án tartott ülésében.

Arverési jelentés.

A bega-szt.-györgyi főhaszonbérlet felosztása következtében

vasárnap f. é. okt. 10-én, délelőtt
ökrösszekerek, kevasak, hengerek, boronák, szalmagereblyék, valamint mindennemű másféle gazdasági szerszámok a legjobb állapotban

nyilvános árverés útján

szabad kézből a legtöbbet ígérőnek el fognak adni.

Ugyanott adatik el egyszerűsind, négy, majdnem ujdonatuj szalmafűtésre berendezett, legujabb szerkezetű gőzcsepítőgép, továbbá finom réti széna, szalma és polyva (murva).

Bővebb felvilágosítás szerezhető a főhaszonbérletőség irodájában B.-Szt.-Györgyön. (174—)

Dr. Handler Mór

orvos-, sebésztudor, szülész és szemész,
gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosítása mellett mindennemű

titkos betegségeket

1) az önfertőzésnek minden következményeit, ugymint

magömléseket,

az ingerlékeny gyengésséget, az undófolysást, különösen a

tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt);

2) hgyesfolyásokat (még oly idülteteket is), a nemzörések bujakörös fekélyeit és másodrendű bujakört minden alakjaiban és elcsufításában;

3) hgyescsöszküléseket;

4) friss és idült nyákfolyásokat nőknél, az ugynevezett fehérfolysást, és az onnan eredő

MAGTALANSÁGOT;

5) bőrkiütéseket;

6) a hgyhólyag betegségeit és mindennemű vizeleési nehézségeket.

Rendel naponként: délelőtti 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig, és este 7 órától 8-ig.

Lakik: Pesten, belváros, kigyó-utca 2. szám a. kigyó- és városház-utca sarkán. (Rottenbiller-féle házban) I. emelet, bemenet a lépcsőn.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik és a gyógyszeresek megküldetnek. (213—12^a)

Haszonbérbe adandó.

Torontalmegye, Tót-Aradács község határában fekvő birtokrész, az ugynevezett bánteleki pusztá környéke, mintegy 1450 hold, egy tagban, egészben vagy részletesen, három egymásra következő évre, 1875. évi november 1-től s illetőleg a szántóföldekre nézve azonnal haszonbérbe adandó.

A feltételekről értekezhetni irásban vagy szóval Elleméren a haszonbérbeadással megbizott uradalmi ügyvéd, Kreminger Györgynél. (216—3^a)